Vogelbescherming
NEDERLAND

GESCAND
C07 27.07.2020

Provincie Utrecht
Leden van de Provinciale Staten
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

Datum	: 22 juli 2020
Kenmerk	: 20-321/15
Contactgegevens	: p.spoorenberg@vogelbescherming.nl, 06 29 17 34 33
Betreft	: onrechtmatigheid schadebestrijding ganzen en smienten op graslanden voor 1 april

Geachte heer, mevrouw,

Vogelbescherming komt op voor in het wild levende vogels en hun leefgebieden in Nederland en wereldwijd. Helaas gaat het met een groot aantal soorten slecht in het land en vergt dit veel van onze aandacht. Echter, ook soorten die floreren staan onder druk, omdat deze conflicteren met andere belangen, zoals de landbouw. Vooral ganzen en smienten worden massaal gedood in het kader van schadebestrijding. Er wordt in veel provincies grootschalig afschot toegestaan van ganzen en smienten die hier overwinteren en jaarrond aanwezige ganzen.
Landbouwschade, veroorzaakt door wilde ganzen en smienten, wordt door de overheid als een maatschappelijk probleem beschouwd. Ondanks maatregelen die de afgelopen (tientallen) jaren getroffen zijn, neemt het schadebedrag nog jaarlijks toe. Opvallend daarbij is dat dit schadebedrag geen trend houdt met de aantalsontwikkeling van de ganzen. De laatste tien jaar stabiliseren de aantallen overwinterende ganzen, waarbij verschillende soorten een licht afnemende trend laten zien. Zo viel het totale bezoek van ganzen en zwanen aan Nederland in 2017/18 met 10% terug ten opzichte van 2016/17 (Hornman et al. 2020). Seizoen 2019/20 laat zien dat deze trend zich verder voortzet, waarbij opvalt dat de aankomst vertraagt, het vertrek vervroegt en het broedsucces al jaren laag blijft (Koffijberg & Van Winden 2020).

Vogelbescherming heeft ernstige twijfels over de manier waarop schade door vogels momenteel wordt getaxeerd en vastgesteld, speciaal waar het gaat om schade aan graslanden door overwinterende ganzen en smienten. De getaxeerde schade wordt op dit moment bepaald met behulp van een protocol, dat pretendeert een verschil in grasopbrengst tussen wel of niet begraasd grasland te meten (Engberink, H.G. 2001 en BIJ12, 2019). Maar uit recent onderzoek (Latour, J.B., M. Pot en J. Stahl 2019) blijkt dat die meting te vroeg in het seizoen plaatsvindt. BIJ12 en provincie Friesland waren nauw betrokken bij dit onderzoek. Het onderzoek wijst uit dat de begrazing door ganzen in de wintermaanden (tot 1 maart) geen gevolgen heeft voor de uiteindelijke grashoogte en grasopbrengst. Gebleken is dat tijdig door ganzen verlaten percelen nog volop in staat zijn om een opbrengst te behalen die vergelijkbaar is met niet begraasde percelen. Deze ganzen veroorzaken dus geen belangrijke schade aan graslanden. De momenteel uitgekeerde schadevergoeding heeft niet of nauwelijks een relatie met door ganzen veroorzaakte daadwerkelijke opbrengstschade. Uit onderzoek

van WUR in 2019 (Buij, Ralph en Kees Koffijberg, 2019) blijkt ook dat de uitgekeerde vergoedingen veel sterker zijn gestegen, dan de aantallen ganzen die in de winter verblijven. Uit de door BIJ 12 vastgestelde drogestofprijzen voor vers gras blijkt dat deze niet zijn gestegen en daarom niet de oorzaak kunnen zijn van de toename van de uitgekeerde schadebedragen.
(zie: https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/taxaties-en-schadecijfers/gewasprijzen/)

Op basis van bovenstaande wetenschappelijke feiten zetten wij nog meer dan voorheen ernstige vraagtekens bij de noodzaak en rechtmatigheid van het afgeven van vrijstellingen en ontheffingen voor het doden van overwinterende ganzen en smienten. De Wet natuurbescherming biedt de provincies alleen de mogelijkheid om een vrijstelling of een ontheffing te verlenen van het verbod op het doden van inheemse vogels, indien is voldaan aan een aantal wettelijke eisen. Een van die eisen is dat de vrijstelling of ontheffing nodig is ter bescherming van een wettelijk erkend belang. Vrijstellingen en ontheffingen voor het doden van ganzen en smienten worden verleend 'ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen'. Uit de hiervoor genoemde onderzoeksgegevens volgt dat het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen voor (grootschalig) afschot van overwinterende ganzen en smienten op graslanden voor 1 april doorgaans onrechtmatig is. Immers, veelal is niet voldaan aan de wettelijke eis dat dit noodzakelijk is om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen.

Gelet op bovenstaande, verzoeken wij u het taxatiesysteem zodanig aan te passen dat dit werkelijk aangerichte schade registreert. Om dezelfde redenen verzoeken wij de provincies geen toestemming meer te verlenen voor het afschieten (inclusief verjagen met ondersteunend afschot) van ganzen en smienten in de wintermaanden (voor 1 april).

Graag vernemen wij uw reactie op bovenstaande. Uiteraard zijn wij bereid hierover met u in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,

Manon Tentij
Hoofd afdeling Bescherming

Vogelbescherming
NEDERLAND

POSTBUS 925
3700 AX ZEIST

3508TH80300
B K22 R5 15 Z7 INTRA

Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

PROVINCIE UTRECHT
27 JUL 2020
CLUSTER DIV